

Duur van uitkeringsituaties

Harry Bierings, Ton van Maanen en John Michiels

In september 2005 ontvingen 720 duizend personen in de leeftijd van 15 tot 65 jaar een werkloosheids- of bijstandsuitkering. Ruim de helft bevond zich ten minste twee jaar in deze uitkerings situatie, bijna een derde langer dan vijf jaar. Een kwart van de WW'ers ontving de uitkering twee jaar of langer. Van degenen met een bijstandsuitkering had 44 procent deze vijf jaar of langer. In de arbeidsongeschiktheidsregelingen kwamen lange uitkeringsduren van vijf jaar of meer met 68 procent het vaakst voor.

1. Inleiding

Het kabinetsbeleid is er onder meer op gericht de uitkeringsafhankelijkheid terug te dringen. Tijdige (re-)integratie van uitkeringsontvangers in het arbeidsproces staat daarbij voorop om langdurige uitkerings situaties te voorkomen. Dit artikel brengt de duur dat personen zich in een uitkerings situatie bevinden in kaart.¹⁾ Hierbij zijn personen onderscheiden naar geslacht, leeftijd en herkomst. De cijfers hebben betrekking op de duur van uitkerings situaties van personen van 15 tot 65 jaar die eind september 2005 een gedeeltelijke of volledige uitkering hadden in verband met werkloosheid en/of bijstand of arbeidsongeschiktheid (zie kader).

Op 30 september 2005 hadden 720 duizend personen een WW- en/of bijstandsuitkering en 922 duizend personen een uitkering door arbeidsongeschiktheid. Dit artikel beperkt zich niet alleen tot het in kaart brengen van de duur van de uitkerings situatie van deze twee hoofdgroepen.²⁾ Verdere differentiatie vindt plaats door personen met uitsluitend een WW-uitkering³⁾ en personen met uitsluitend een ABW/WWB-uitkering⁴⁾ ook afzonderlijk te onderscheiden. Binnen de arbeidsongeschiktheidsregelingen zijn personen met een WAO-uitkering (inclusief de periode van de ziekte wet), personen met een Wajong-uitkering en personen met een WAZ-uitkering afzonderlijk onderscheiden.

Voor de beschrijving is gebruik gemaakt van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS. Gegevens zijn gebruikt over de periode 1999–2005. De peildatum van de gegevens in dit artikel was de laatste vrijdag van de maand september 2005.

De duur van de uitkerings situatie is de aaneengesloten periode waarin iemand tot peildatum 30 september 2005 een uitkering ontving. In deze periode kan een persoon één soort uitkering hebben, aansluitend twee of meer uitkeringen van verschillende soort of twee of meer uitkeringssoorten tegelijkertijd. Voor meer details wordt verwezen naar de technische toelichting.

De duur van de uitkerings situatie in geval van werkloosheid of bijstand komt aan de orde in hoofdstuk twee, die van arbeidsongeschiktheid in hoofdstuk drie.

Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep bestaat uit personen van 15 tot 65 jaar die op 30 september 2005 een gedeeltelijke of volledige uitkering hadden in het kader van:

1. *werkloosheid en/of bijstand*
 - a. de Werkloosheidswet (WW)
 - b. de Algemene bijstandswet, wet Werk en Bijstand (ABW of WWB);
 - c. wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (IOAW)
 - d. wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ)
 - e. wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK)
 - f. wachtgeld
 - g. Algemene nabestaandenwet (ANW)
2. *arbeidsongeschiktheid*
 - a. ziekte wet (ZW)
 - b. wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)
 - c. wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)
 - d. wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)

2. Duur situaties met een WW en ABW/WWB-uitkering

In september 2005 hadden 720 duizend personen van 15 tot 65 jaar een werkloosheids- of bijstandsuitkering. Specifiek gaat het daarbij om uitkeringen in het kader van de werkloosheidswet (WW), wachtgeld, bijstand (ABW/WWB, IOAW, IOAZ en WWIK) of een nabestaandenuitkering (Anw of AWW). Ruim de helft van de personen met een uitkering in het kader van deze regelingen bevond zich langer dan twee jaar in deze situatie en 30 procent langer dan vijf jaar.

Staat 1
Personen van 15 tot 65 jaar met een werkloosheids- en/of bijstandsuitkering c.q. met een arbeidsongeschiktheids- of ziekte wetuitkering, september 2005

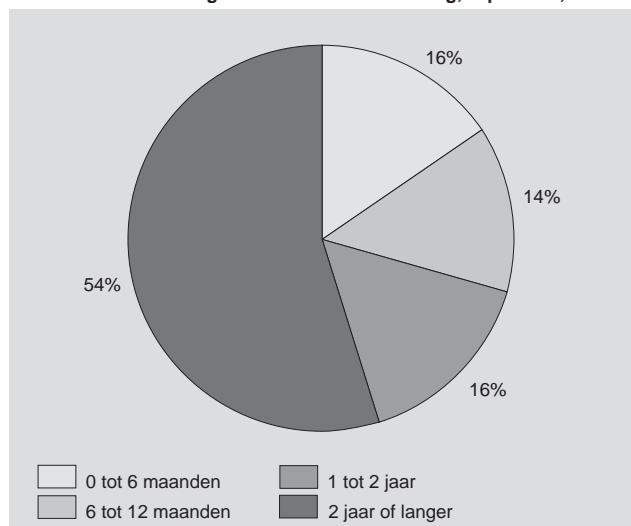
	x 1 000
Werkloosheids-en/of bijstandsuitkering ¹⁾	720,4
w.o.	
WW-uitkering (niet in combinatie met ABW/WWB ²⁾)	244,4
ABW/WWB-uitkering (niet in combinatie met WW ²⁾)	373,7
combinatie van WW en ABW/WWB-uitkering	29,1
Arbeidsongeschiktheids- of ziekte wetuitkering	921,8
w.o.	
WAO-uitkering ³⁾	671,3
Wajong-uitkering	133,9
WAZ-uitkering	43,8

1) WW, ABW/WWB, IOAW, IOAZ, WWIK, wachtgeld, AWW/ANW.

2) In de Technische toelichting wordt beschreven welke categorie is uitgesloten en wat onder een combinatie (overlap) van WW en ABW/WWB moet worden verstaan.

3) Uitsluitend WAO of in combinatie met een ZW-uitkering op hetzelfde moment of voorafgaand aan de WAO-uitkering.

1. Personen van 15 tot 65 jaar met een WW-uitkering en/of ¹⁾ ABW/WWB-uitkering naar duur van de uitkering, september, 2005

¹⁾ WW, ABW/WWB, IOAW, IOAZ, WWIK, wachtgeld, AWW/ANW.

In de WW waren de uitkeringsduren gemiddeld korter dan in de bijstand. In tegenstelling tot de bijstand kent de WW-duur een wettelijke bovengrens van 38 maanden. Van de 244 duizend personen met uitsluitend een WW-uitkering ontving driekwart de uitkering twee jaar of korter. Een klein deel had de uitkering vijf jaar of langer, namelijk 2 procent.

Eind september 2005 ontvingen 374 duizend personen uitsluitend een ABW/WWB-uitkering. Hiervan bevond tweederde zich al twee jaar of langer in deze uitkerings situatie. Bij 44 procent was dat vijf jaar of langer het geval.

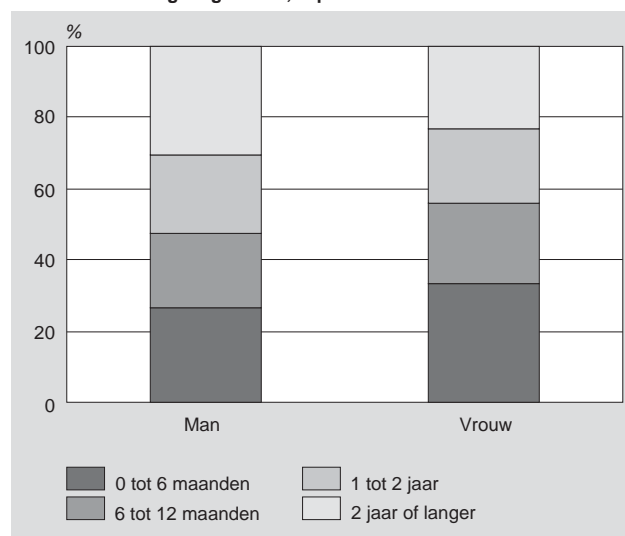
Personen die WW in combinatie met bijstand (ABW of WWB) hadden, zijn apart onderscheiden omdat deze groep een ander duurpatroon kent. In combinatie betekent in dit geval dat gedurende de uitkeringsperiode overlap tussen de uitkeringen bestond of dat de WWB-uitkering direct aansluitend op de WW-uitkering werd ontvangen. Het betreft 29 duizend personen in de leeftijd 15 tot 65 jaar. Van deze categorie bevond 23 procent zich vijf jaar of langer in deze uitkerings situatie. Voor een kwart bedroeg de duur een tot twee jaar.

2.1 Personen met een WW-uitkering (niet in combinatie met ABW/WWB)

Naar geslacht

In september 2005 ontvingen 135 duizend mannen en 109 duizend vrouwen uitsluitend een WW-uitkering. Een uitkeringsduur van twee jaar of langer kwam bij mannen vaker voor dan bij vrouwen: 31 procent versus 23 procent. Situaties tot zes maanden kwamen vaker bij vrouwen voor. Duren van vijf jaar waren uitzonderlijk, zoals al aangegeven.

2. Personen van 15 tot 65 jaar met een WW-uitkering ¹⁾ naar duur van de uitkering en geslacht, september 2005

¹⁾ Niet in combinatie met ABW/WWB.

Naar leeftijd

De WW-duur hangt samen met de leeftijd. Naarmate uitkeringsontvangers ouder zijn, is ook de duur van de uitkerings situatie langer. Daarbij speelt mee dat jongeren in het algemeen minder rechten op een WW-uitkering hebben opgebouwd. Zij zijn doorgaans immers nog maar kort actief op de arbeidsmarkt. Van de 55-tot-65-jarigen met uitsluitend WW had de helft de uitkering twee jaar of langer, bij de 45-tot-55-jarigen was dat nog maar een kwart.

Staat 2

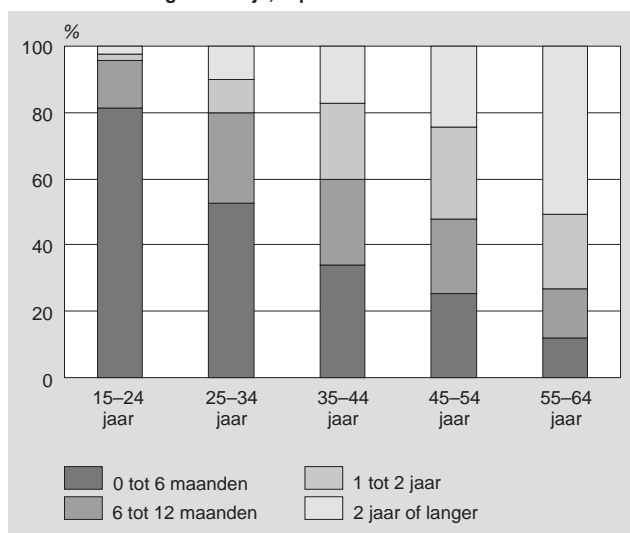
Personen van 15 tot 65 jaar met een werkloosheids- en/of bijstandsuitkering naar duur van de uitkerings situatie en uitkeringssoort, september 2005

	0 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	1 tot 2 jaar	2 jaar of langer	Totaal
x 1 000					
Werkloosheids- en/of bijstandsuitkering ¹⁾	112,4	99,3	114,8	393,9	720,4
w.o.					
WW-uitkering (niet in combinatie met ABW/WWB ²⁾)	72,3	52,8	52,6	66,7	244,4
ABW/WWB-uitkering (niet in combinatie met WW ²⁾)	35,8	37,1	48,6	252,2	373,7
combinatie van WW en ABW/WWB-uitkering ²⁾	1,7	3,9	7,0	16,5	29,1

¹⁾ WW, ABW/WWB, IOAW, IOAZ, WWIK, wachtgeld, AWW/ANW.

²⁾ In de Technische toelichting wordt beschreven welke categorie is uitgesloten en wat onder een combinatie (overlap) van WW en ABW/WWB moet worden verstaan.

3. Personen van 15 tot 65 jaar met een WW-uitkering¹⁾ naar duur van de uitkering en leeftijd, september 2005

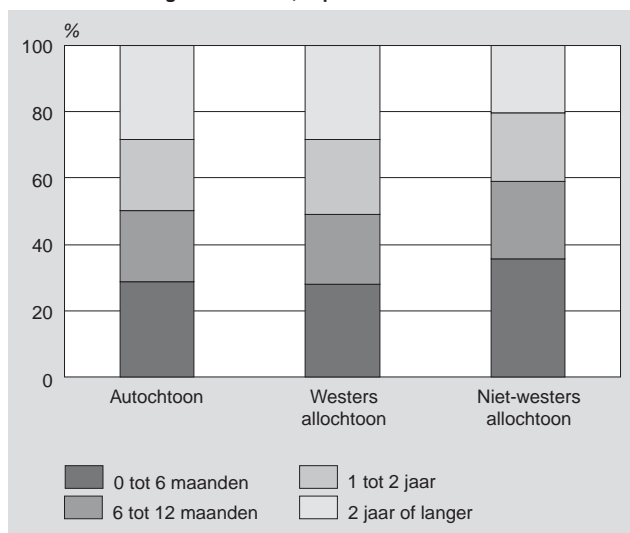

¹⁾ Niet in combinatie met ABW/WWB.

Naar herkomst

Bijna driekwart van de personen met uitsluitend WW was van autochtone herkomst, 14 procent was niet-westers allochtoon en 12 procent westers allochtoon. Het aandeel met een uitkeringsduur van twee jaar of langer was onder niet-westerse allochtonen lager dan onder autochtonen en westerse allochtonen. Ongeveer 30 procent van de niet-westerse allochtonen met een WW uitkering was 15 tot 35 jaar. Bij de autochtone WW'ers was dit 16 procent en bij de westers allochtone WW'ers 15 procent.

4. Personen van 15 tot 65 jaar met een WW-uitkering¹⁾ naar duur van de uitkering en herkomst, september 2005

¹⁾ Niet in combinatie met ABW/WWB.

2.2 Personen met een ABW/WWB-uitkering (niet in combinatie met WW)

Wie niet in staat is om zoveel mogelijk zelf in eigen levensonderhoud te voorzien en ook geen beroep kan doen op een andere wet of sociale voorziening komt in aanmerking voor bijstand. In september 2005 ontvingen 374 duizend

personen van 15 tot 65 jaar uitsluitend een ABW/WWB-uitkering (niet in combinatie met WW). Daarvan was ongeveer 60 procent vrouw. Ongeveer 166 duizend personen ontvingen de uitkering vijf jaar of langer. Dat komt overeen met 44 procent. Iets minder dan een kwart verkeerde twee tot vijf jaar in de bijstand.

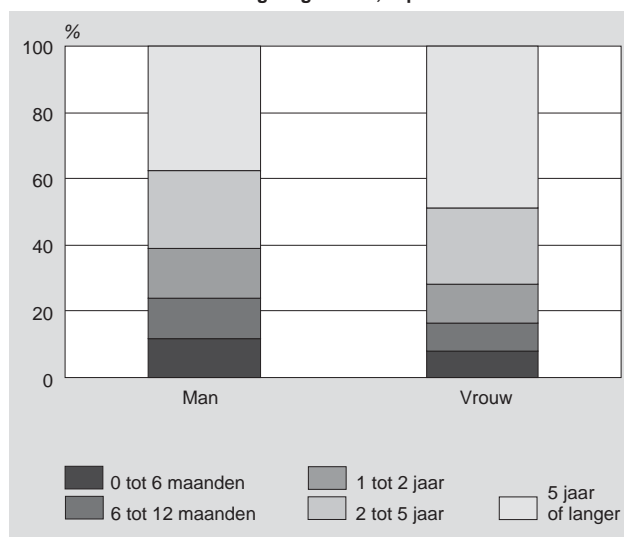
Naar geslacht

Bij mannen kwamen kortere duren tot een jaar relatief vaker voor dan bij vrouwen. Duren van vijf jaar of langer kwamen daarentegen vaker voor bij vrouwen. Bijna de helft van de vrouwen had de uitkering zo lang. Bij mannen met uitsluitend bijstand lag dit aandeel op 37 procent.

Naar leeftijd

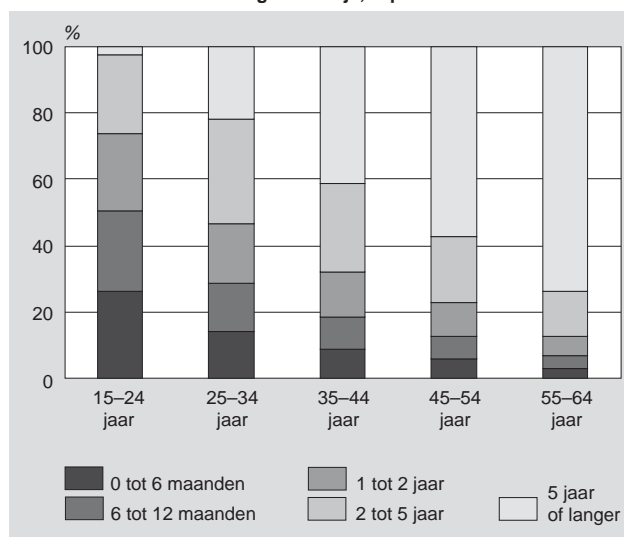
Tussen leeftijdsgroepen bestaan aanzienlijke verschillen in de duur van de bijstandsuitkering. Van de personen in de leeftijd tot 35 jaar had 16 procent de uitkering vijf jaar of

5. Personen van 15 tot 65 jaar met een ABW/WWB-uitkering¹⁾ naar duur van de uitkering en geslacht, september 2005

¹⁾ Niet in combinatie met WW.

6. Personen van 15 tot 65 jaar met een ABW/WWB-uitkering¹⁾ naar duur van de uitkering en leeftijd, september 2005

¹⁾ Niet in combinatie met WW.

langer. Onder de 55-tot-65-jarigen was dat bijna driekwart. Jongeren zitten relatief kort in de bijstand. Daarbij dient echter opgemerkt te worden dat jongeren beperkt in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering. Onder de 18 jaar komt men in principe niet in aanmerking voor bijstand, ook al zijn er gemeenten die in uitzonderings-gevallen deze uitkering ook aan jongeren onder de 18 jaar een verstrekken.

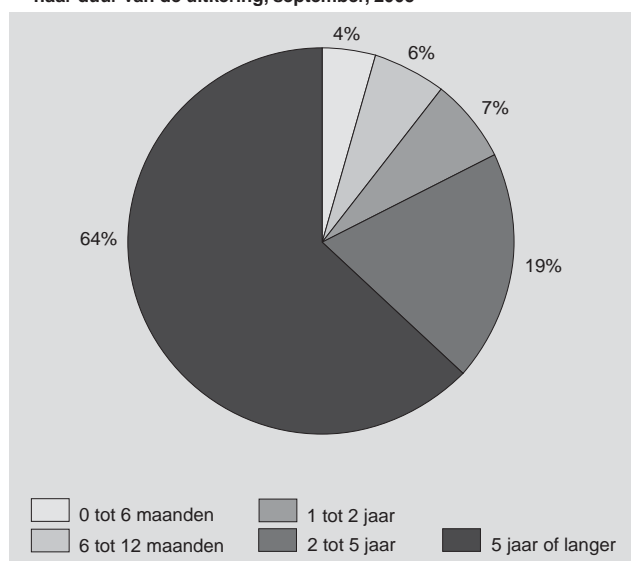
Naar herkomst

Behalve in de categorie van vijf jaar of langer zijn er geen grote verschillen in de verdeling van de uitkeringsduur naar herkomst. Van de autochtonen met uitsluitend een ABW/WWB-uitkering had de helft de uitkering vijf jaar of langer. Bij de niet-westerse allochtonen met uitsluitend een bijstandsuitkering was dat 38 procent. Hierbij speelt het verschil in leeftijdsopbouw een rol. Een kwart van de autochtonen met uitsluitend bijstand was 55 tot 65 jaar. Bij de niet-westerse allochtonen was dat 14 procent. Ouderen zitten doorgaans langer in de bijstand dan jongeren.

3. Duur situaties met een arbeidsongeschiktheids-uitkering

In september 2005 hadden 922 duizend personen van 15 tot 65 jaar een volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering.

7. Personen van 15 tot 65 jaar met een arbeidsongeschiktheidsuitkering naar duur van de uitkering, september, 2005

Staat 3

Personen van 15 tot 65 jaar met een arbeidsongeschiktheidsuitkering naar duur van de uitkerings situatie ¹⁾ en uitkeringssoort, september 2005

	Totaal	0 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	1 tot 2 jaar	2 tot 5 jaar	5 jaar of langer
	x 1 000					
Arbeidsongeschiktheids- of ziektewetuitkering w.o.	922,0	39,8	57,2	67,4	175,9	581,4
WAO-uitkering ²⁾	671,3	5,9	18,4	43,3	146,0	457,7
Wajong-uitkering	133,9	4,5	4,9	8,7	19,4	96,4
WAZ-uitkering	43,8	1,4	2,4	4,2	10,6	25,2

¹⁾ In de Technische toelichting wordt beschreven wat onder duur van de uitkerings situatie moet worden verstaan.

²⁾ Al dan niet voorafgegaan door een ZW-uitkering.

schiktheids (AO)-uitkering. Hieronder vallen de ontvangers van een uitkering in het kader van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) en de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ), maar ook die van de ziektewet (ZW). Bijna tweederde van de AO-uitkeringsontvangers had de uitkering vijf jaar of langer.

Ruim 670 duizend personen hadden een WAO-uitkering. Deze hadden zij uitsluitend of in combinatie met een ZW uitkering. De WAO is bedoeld voor werknemers die voor 15 procent of meer langdurig ziek of gehandicapt zijn. Naar aantallen personen was de WAO in alle duurklassen het grootst, echter naar verhouding het minst bij een duur van 0-6 maanden. Bij deze korte uitkeringsduren was het aantal ontvangers van een Wajong-uitkering met 40 procent relatief groot. Een Wajong-uitkering is een inkomensvoorziening voor personen die op hun zeventiende verjaardag ten minste voor 25 procent arbeidsongeschikt waren, of die dat daarna tijdens hun studie zijn geworden vóór hun 30ste.

De WAZ-uitkering is een uitkering voor arbeidsongeschikte zelfstandige ondernemers. In september 2005 hadden 44 duizend personen een dergelijke uitkering. De regeling is na 1 augustus 2004 voor nieuwkomers komen te vervallen. Net zoals bij de WAO en Wajong had een meerderheid van de WAZ-uitkeringsontvangers deze uitkering vijf jaar of langer: 58 procent. Bij de WAO en de Wajong was dit aandeel rond de 70 procent.

3.1 Personen met een WAO-uitkering

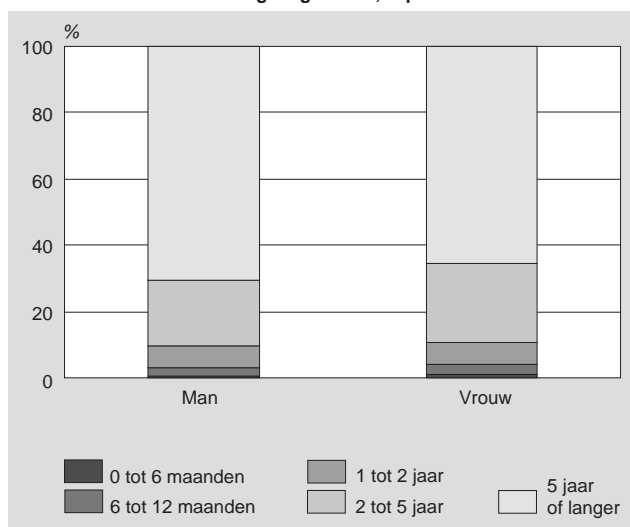
Naar geslacht

In september 2005 hadden 358 duizend mannen en 313 duizend vrouwen een volledige of gedeeltelijke WAO-uitkering al dan niet voorafgegaan door een ZW-uitkering. Van de mannen ontving 70 procent de WAO-uitkering vijf jaar of langer, bij de vrouwen was dit bij twee derde minder vaak het geval. Het verschil deed zich vooral voor onder de 45-tot-65 jarige mannen en vrouwen. Bij vrouwen kwamen uitkeringsduren van twee tot vijf jaar vaker voor.

Naar leeftijd

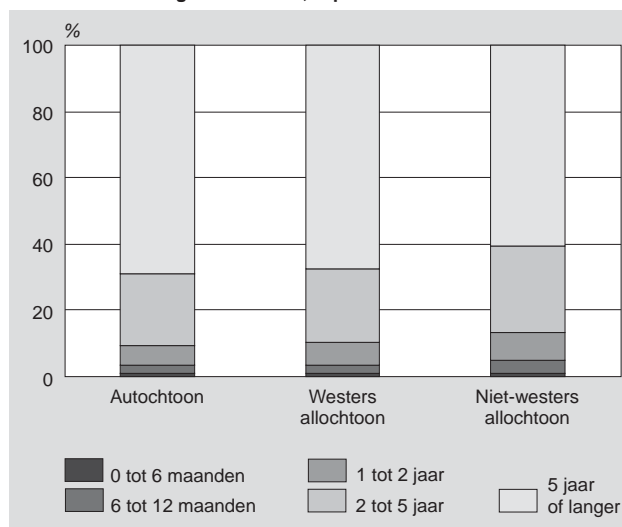
Er waren meer oudere dan jongere WAO'ers: 318 duizend WAO'ers waren 55 tot 65 jaar en 202 duizend 45 tot 55 jaar. Bij deze ouderen kwamen in het algemeen langere uitkeringsduren van vijf jaar of langer vaker voor dan bij de andere leeftijdsgroepen. Uiteraard moet daarbij bedacht worden dat

8. Personen van 15 tot 65 jaar met een WAO-uitkering¹⁾ naar duur van de uitkering en geslacht, september 2005

¹⁾ Al dan niet voorafgegaan door een ZW-uitkering.

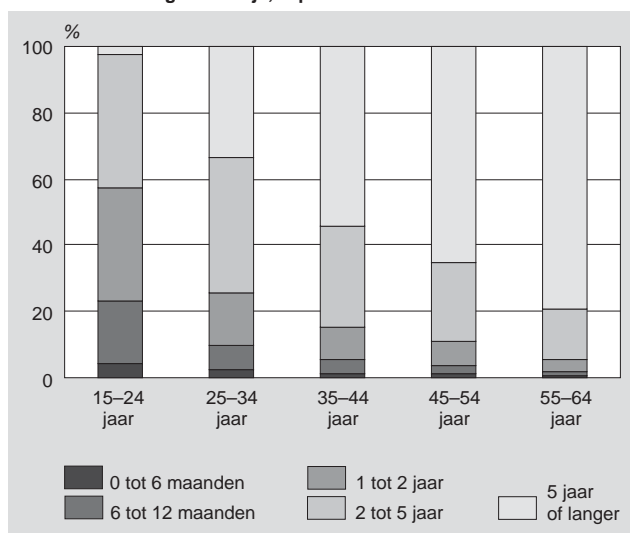
10. Personen van 15 tot 65 jaar met een WAO-uitkering¹⁾ naar duur van de uitkering en herkomst, september 2005

¹⁾ Al dan niet voorafgegaan door een ZW-uitkering.

bij de meeste jongeren vanwege hun leeftijd langere uitkeringsduren niet of nauwelijks (kunnen) voorkomen.

9. Personen van 15 tot 65 jaar met een WAO-uitkering¹⁾ naar duur van de uitkering en leeftijd, september 2005

¹⁾ Al dan niet voorafgegaan door een ZW-uitkering.

Naar herkomst

Van de ruim 670 duizend personen met een WAO-uitkering per eind september 2005 was het merendeel van autochtone herkomst, bijna 68 duizend allochtonen van niet-westerse herkomst en 64 duizend van westerse herkomst. Een WAO-duur van vijf jaar of langer kwam bij niet-westerse allochtonen minder dikwijls voor dan bij autochtonen: 69 procent versus 61 procent. Westerse allochtone WAO'ers hadden bijna net zo vaak als hun autochtone WAO'ers vijf jaar of langer een (ZW/)WAO uitkering.

De verdeling naar leeftijd bij autochtone WAO'ers verschilt van die van niet-westerse allochtone WAO'ers. Zo is het aandeel ouderen onder autochtone WAO'ers groter dan bij

niet-westerse allochtone WAO'ers. Bijna 80 procent van de autochtone WAO'ers was 45 jaar of ouder, bij de niet-westerse allochtone WAO'ers was dit ruim 60 procent. Omdat langere uitkeringsduren vaker bij oudere WAO'ers voorkomen, zal ook de duur van de uitkeringssituatie bij autochtonen per definitie langer zijn. Van de 55- tot 65-jarige autochtone WAO'ers had 79 procent de WAO-uitkering vijf jaar of langer, al dan niet voorafgegaan door een ZW-uitkering. Bij niet-westerse allochtonen in deze leeftijdsgroep was dit vaker het geval, namelijk voor 82 procent. In de overige leeftijdsklassen hadden autochtone WAO'ers vaker een duur van vijf jaar of langer, waarbij het grootste verschil bij de 35- tot 45-jarigen optrad, namelijk negen procentpunten.

3.2 Personen met een Wajong-uitkering

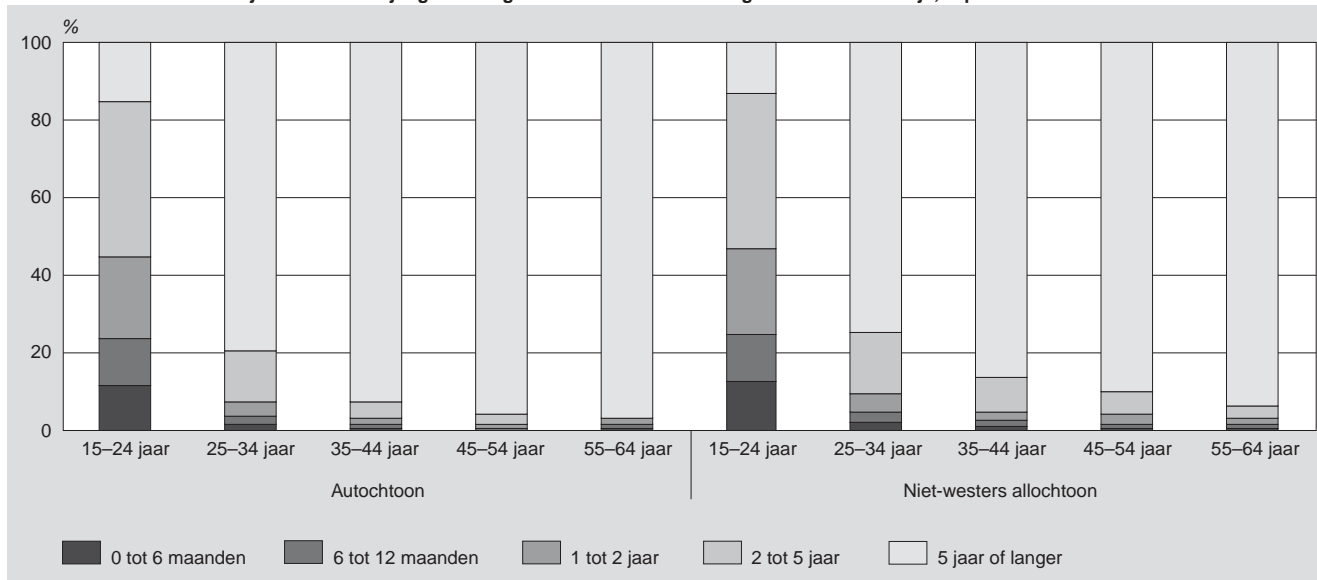
Naar geslacht

Kenmerkend voor personen met een Wajong-uitkering is dat het vrijwel altijd gaat om personen zonder arbeidsverleden. Eind september 2005 hadden 134 duizend personen een Wajong-uitkering. Daarvan was ruim 73 duizend man en ruim 60 duizend vrouw. Ongeveer 71 procent van de mannen met een Wajong-uitkering had de uitkering vijf jaar of langer, voor de vrouwelijke Wajongers gold een iets hoger percentage. Ook bij de andere duurklassen zijn er nauwelijks verschillen naar geslacht.

Naar leeftijd

Voor de Wajong geldt een wachttijd van een jaar, zodat men op zijn vroegst vanaf 18 jaar een Wajong-uitkering kan ontvangen. Tot en met een leeftijd van 22 jaar komen duren van vijf jaar of langer dus ook niet voor. Vanaf 25 jaar is dat anders. In alle leeftijdsgroepen vanaf 25 jaar waren Wajongers met een duur van de uitkering van vijf jaar of langer in de meerderheid. Dit aandeel neemt nog verder toe bij oplopende leeftijd. Bij de 55-tot-65-jarige Wajongers had bijna iedereen de Wajong-uitkering vijf jaar of langer.

11. Personen van 15 tot 65 jaar met een Wajong-uitkering naar duur van de uitkering herkomst en leeftijd, september 2005

Naar herkomst

Van de 134 duizend Wajongers per eind september 2005 was het merendeel van autochtone herkomst. Bijna 114 duizend waren autochtoon, 10 duizend niet-westers allochtoon en 11 duizend westers allochtoon. In vergelijking met autochtone Wajongers lag het aandeel jongeren van 15 tot 25 jaar bij de niet-westerse allochtone Wajongers jongeren hoger. Kortere uitkeringsduren tot twee jaar kwamen bij hen iets vaker voor. Ongeveer 40 procent van de niet-westerse allochtone Wajongers behoorde tot deze jongeren, terwijl dit bij de autochtone Wajongers 22 procent was. In de leeftijdsgroepen van 25 tot 65 jaar hadden autochtone Wajongers vaker dan niet-westerse allochtonen de uitkering vijf jaar of langer.

Instream in de Wajong is ook op latere leeftijd mogelijk al is die erg beperkt. Ouderen kunnen een Wajong-uitkering aanvragen indien hun handicap al vóór hun achttiende jaar bestond. Soms gaat het ook om herinstroom bijvoorbeeld

als het niet gelukt is om aan het arbeidsproces deel te blijven nemen.

3.3 Personen met een WAZ-uitkering

Ongeveer 44 duizend personen ontvingen in het kader van de WAZ eind september 2005 een uitkering. Tweederde van hen was man. Vrouwen hadden vaker dan mannen deze uitkering al ten minste vijf jaar: 63 procent tegenover 55 procent. Onder de 55-tot-65-jarige personen met een WAZ-uitkering kwamen uitkeringsduren van vijf jaar of langer vaak voor. Dat gold voor bijna tweederde van de WAZ-ontvangers van deze leeftijd. Allochtonen met een WAZ-uitkering kwamen nauwelijks voor.

Technische toelichting

Sociaal Statistisch Bestand

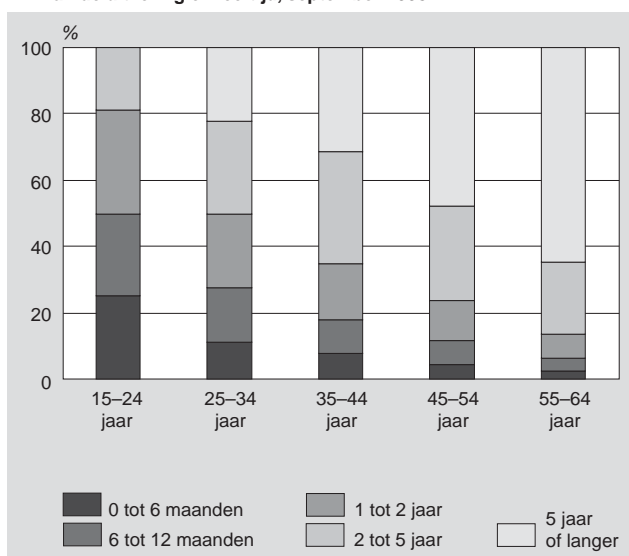
Het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) bevat gegevens over personen, banen en uitkeringen in Nederland die op individueel niveau aan elkaar relateerbaar zijn. Hiertoe zijn gegevens uit registraties op individueel niveau gekoppeld, geïntegreerd en consistent gemaakt.

In het SSB is het betalingsconcept van toepassing. Dat wil zeggen dat uitsluitend uitkeringen (en banen) zijn opgenomen, waarvoor daadwerkelijk betalingen hebben plaatsgevonden. Om die reden blijven zogenaamde nuluitkeringen – ‘slapende’ uitkeringsrechten die niet tot uitbetaling leiden – buiten beschouwing. Voor de analyses in dit artikel is gebruik gemaakt van de SSB-jaargangen 1999 tot en met 2005 voor alle personen die in Nederland wonen.

Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie omvat alle personen die in Nederland wonen en deel uitmaken van een particulier of institu-

12. Personen van 15 tot 65 jaar met een WAZ-uitkering naar duur van de uitkering en leeftijd, september 2005

tioneel huishouden (instelling, inrichting, of tehuis). Er is uitgegaan van een leeftijdsafbakening voor personen van 15 tot 65 jaar.

Eenheid van de uitkering

Een uitkering is geoperationaliseerd als een administratieve eenheid (record) die voorkomt in de administratie van een uitkeringsinstantie (UWV, SVB, Gemeenten, Belastingdienst) en die identificeerbaar is met een voor de betreffende uitkering kenmerkende unieke sleutel. Omdat is uitgegaan van het betalingsconcept, zijn uitkeringen waarvoor geen uitkeringsbedrag beschikbaar is gesteld, niet meegeteld. Van een uitkering is zodoende sprake indien er naast een toekenning van het recht ook sprake is van betalingen.

Keuze uitkeringssoorten

Alle uitkeringen in het kader van de Bijstand (ABW, WWB en BBZ), de Werkloosheidswet (WW), de wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (IOAW), de wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ), de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK), nog doorlopende uitkeringen in het kader van de wachtgeldregelingen voor ambtenaren, voor personen tot 55 jaar de uitkeringen in het kader van de Algemene nabestaandenwet (Anw) en nog doorlopende uitkeringen in het kader van de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW), de ziekwet en de Arbeidsongeschiktheidswetgeving (WAO, WAZ, WAJONG).

Onder bijstand worden uitkeringen in het kader van de Algemene bijstandswet (Abw, tot 2004), de Wet Werk en Bijstand (WWB, vanaf 2004) en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ) verstaan. Omdat een bijstandsuitkering een uitkering aan het huishouden is, is zowel de aanvrager als de partner beschouwd als ontvanger van een bijstandsuitkering. Onder WW wordt een ontslagwerkloosheidsuitkering verstaan die in het kader van de Werkloosheidswet is uitgekeerd.

Onder de arbeidsongeschiktheidswetgeving vallen (op 30 september 2005) de volgende wetten: de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet inkomensvoorziening Jonggehandicapten (Wajong) en de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ). De WAZ is per 1 augustus 2004 opgeheven voor nieuwe gevallen.

Begin- en einddata uitkering

De begindatum van een uitkering is de datum waarop gestart is met de betaling van uitkeringsbedragen aan de uitkeringsgerechtigde ná de datum waarop het recht op de uitkering is ontstaan. De einddatum is de datum waarop de betalingen zijn beëindigd. Indien deze datum ná de periode met recht op uitkering ligt, wordt voor de einddatum de laatste dag van het recht op uitkering gekozen.

Begin- en einddata uitkeringssituatie

Een uitkeringssituatie is een aaneengesloten periode waarin iemand een uitkering in het kader van een van de bovengenoemde regelingen ontvangt. Iemand kan dus gelijktijdig of na elkaar verschillende uitkeringen ontvangen. Indien een persoon recht heeft op meerdere uitkeringen en voor al deze uitkeringen inkomsten ontvangt, zijn de begin- en einddata van de gehele periode waarop deze inkomsten betrekking hebben, gebruikt voor het bepalen van de duur van de uitkeringssituatie. De operationalisering is als volgt:

- De uitkeringen overlappen niet in de tijd. De uitkeringen zijn dan als aparte uitkeringen opgevat en er is sprake van in de tijd gescheiden uitkeringssituaties.
- De uitkeringen overlappen. De uitkeringen worden in dat geval samengevoegd: de begindatum van de uitkeringssituatie is gedefinieerd als de begindatum van de eerstbeginnende uitkering, de einddatum van de uitkeringssituatie is de einddatum van de langst doorlopende uitkering.

De duur van de uitkeringssituatie van personen die op 30 september 2005 een uitkering ontvingen, is geoperationaliseerd als de duur vanaf de begindatum van de uitkeringssituatie tot aan de peildatum.

De gegevens over uitkeringen in het kader van de WWIK, wachtgeldregelingen, de Anw/AWW en de ziekwet zijn afkomstig uit de Fibase, een fiscale database van de Belastingdienst, met daarin gegevens over dienstverbanden en uitkeringen die vallen onder de voorheffing loonbelasting. Binnen het SSB is gebruik gemaakt van de Fibase vanaf 1999. Daarom ligt de geregistreerde aanvangsdatum van deze uitkeringen niet voor 1999.

Verhuizingen en onderbrekingen in de Bijstand

De uitvoering van de bijstand ligt bij gemeenten. Dat kan gevolgen hebben voor de looptijd van de uitkeringssituatie. Bijvoorbeeld voor bijstandsontvangers die naar een andere gemeente verhuizen stopt de bijstandsuitkering in de eerste woongemeente en moet een nieuwe uitkering in de nieuwe woongemeente worden aangevraagd. De perioden met recht zouden dan moeten aansluiten (is ondermeer van belang vanwege het verkrijgen van langdurigheidstoeslag). Dit blijkt echter niet altijd het geval te zijn, waardoor een oneigenlijke onderbreking van de bijstandsuitkering ontstaat. Voor deze situaties is een correctie toegepast; deze correctie houdt in dat de onderbreking in de uitkeringssituatie wordt verwijderd. De correctie wordt alleen toegepast als aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

- de onderbreking in de uitkeringssituatie bedraagt maximaal 1 maand, dwz: er is sprake van een uitkering in maand t-1, geen uitkering in maand t, en een uitkering in maand t+1. Kortere onderbrekingen komen uiteraard ook in aanmerking; én
- Er sprake is van een wisseling van gemeente in de periode: vanaf de maand direct voorafgaand aan de start van de onderbreking tot en met de maand direct volgend op het einde van de onderbreking.

Literatuur

Samen werken samen leven, Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007–2011, juni 2007.

Bierings, H., en J. Michiels (2008). Langdurig met een uitkering. *Sociaaleconomische trends*, 1/2008.

Noten in de tekst

- 1) Dit artikel is een vervolg op een in 2008 gepubliceerd artikel in *Sociaaleconomische trends* (Bierings en Michiels, 2008).
- 2) In de tabellenbijlage zijn ook cijfers over duren opgenomen van personen die een uitkering ontvingen in het kader van werkloosheid en/of bijstand, en/of arbeidsongeschiktheid. In dit artikel worden deze cijfers verder niet besproken.
- 3) 'Uitsluitend' voor zover niet in combinatie met bijstand (ook elders in de tekst).
- 4) 'Uitsluitend' voor zover niet in combinatie met een WW-uitkering (ook elders in de tekst).

Tabel 1
Personen met een werkloosheidsuitkering (WW) en/of bijstandsuitkering (ABW/WWB) naar herkomst, geslacht, leeftijd en duur van de uitkerings situatie, september 2005

	Totaal	0 tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	5 jaar of langer
<i>x 1 000</i>							
Totaal	720,4	211,7	114,8	86,6	53,4	37,2	216,8
<i>Autochtonen</i>	435,8	134,9	70,0	51,2	30,9	21,1	127,7
Mannen	198,3	66,0	35,4	26,1	15,1	8,7	46,9
15–24 jaar	8,1	5,6	1,5	0,6	0,2	0,1	0,1
25–34 jaar	24,3	13,2	4,1	3,0	1,2	0,7	2,0
35–44 jaar	42,5	17,3	8,3	5,3	2,7	1,3	7,7
45–54 jaar	51,9	16,3	10,1	6,9	3,5	2,0	13,1
55–64 jaar	71,6	13,7	11,4	10,2	7,5	4,7	24,0
Vrouwen	237,5	68,9	34,6	25,1	15,8	12,4	80,7
15–24 jaar	13,3	8,0	2,4	1,4	0,7	0,4	0,4
25–34 jaar	36,6	17,3	5,5	4,3	2,3	1,6	5,6
35–44 jaar	61,5	20,4	10,4	7,0	3,8	2,8	17,0
45–54 jaar	67,8	15,3	9,7	6,5	3,9	4,4	28,0
55–64 jaar	58,4	7,9	6,5	5,9	5,1	3,2	29,7
<i>Westerse allochtonen</i>	79,8	23,1	13,0	9,8	6,1	4,0	23,7
Mannen	35,5	11,3	6,3	4,8	2,8	1,6	8,6
15–24 jaar	1,3	0,8	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
25–34 jaar	4,9	2,4	0,9	0,6	0,3	0,2	0,5
35–44 jaar	8,2	3,1	1,6	1,1	0,6	0,3	1,5
45–54 jaar	9,5	2,9	1,9	1,3	0,7	0,4	2,3
55–64 jaar	11,6	2,1	1,7	1,6	1,2	0,7	4,3
Vrouwen	44,3	11,8	6,7	5,0	3,2	2,4	15,1
15–24 jaar	2,1	1,1	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1
25–34 jaar	7,6	3,0	1,2	1,0	0,6	0,5	1,3
35–44 jaar	11,7	3,6	2,1	1,4	0,9	0,6	3,1
45–54 jaar	12,7	2,8	1,9	1,3	0,8	0,7	5,1
55–64 jaar	10,3	1,3	1,1	1,0	0,8	0,6	5,5
<i>Niet-westerse allochtonen</i>	204,8	53,7	31,8	25,5	16,4	12,1	65,4
Mannen	92,6	28,8	16,4	12,8	7,5	4,7	22,3
15–24 jaar	7,2	4,2	1,6	0,8	0,4	0,1	0,1
25–34 jaar	22,4	9,5	4,5	3,6	1,9	1,0	1,9
35–44 jaar	29,9	9,1	5,7	4,5	2,6	1,7	6,2
45–54 jaar	20,2	4,7	3,5	2,6	1,7	1,2	6,6
55–64 jaar	13,0	1,4	1,2	1,2	0,9	0,7	7,5
Vrouwen	112,2	24,9	15,4	12,7	8,8	7,3	43,0
15–24 jaar	9,9	4,4	2,2	1,5	0,9	0,5	0,4
25–34 jaar	30,4	9,0	4,8	4,2	2,8	2,4	7,2
35–44 jaar	33,5	6,9	4,6	3,8	2,7	2,3	13,2
45–54 jaar	24,7	3,4	2,6	2,2	1,6	1,4	13,4
55–64 jaar	13,6	1,2	1,1	1,0	0,8	0,7	8,9

Bron: Sociaal Statistisch Bestand.

Tabel 2
Personen met een WW-uitkering ¹⁾ naar herkomst, geslacht, leeftijd en duur van de uitkeringssituatie, september 2005

	Totaal	0 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	1 jaar of langer
	<i>x 1 000</i>			
Totaal	244,4	72,3	52,8	119,3
<i>Autochtonen</i>	182,4	52,4	38,9	91,1
Mannen	100,4	25,5	20,4	54,5
15-24 jaar	2,1	1,7	0,3	0,1
25-34 jaar	9,9	5,3	2,8	1,9
35-44 jaar	21,3	7,3	5,5	8,5
45-54 jaar	26,9	6,6	6,1	14,2
55-64 jaar	40,2	4,5	5,8	29,9
Vrouwen	82,0	27,0	18,5	36,6
15-24 jaar	3,1	2,5	0,5	0,1
25-34 jaar	14,4	7,6	4,0	2,8
35-44 jaar	23,9	8,3	6,3	9,3
45-54 jaar	22,2	6,1	5,0	11,1
55-64 jaar	18,5	2,5	2,8	13,2
<i>Westerse allochtonen</i>	28,7	8,0	6,0	14,6
Mannen	15,5	3,9	3,2	8,4
15-24 jaar	0,2	0,2	0,0	0,0
25-34 jaar	1,6	0,8	0,4	0,3
35-44 jaar	3,5	1,2	0,9	1,4
45-54 jaar	4,4	1,0	1,0	2,4
55-64 jaar	5,9	0,7	0,8	4,3
Vrouwen	13,2	4,1	2,8	6,2
15-24 jaar	0,3	0,3	0,0	0,0
25-34 jaar	2,1	1,1	0,5	0,4
35-44 jaar	4,0	1,4	0,9	1,6
45-54 jaar	3,9	1,0	0,9	2,0
55-64 jaar	2,9	0,4	0,4	2,1
<i>Niet-westerse allochtonen</i>	33,3	11,8	7,8	13,6
Mannen	19,3	6,6	4,4	8,3
15-24 jaar	0,8	0,6	0,1	0,0
25-34 jaar	4,2	2,2	1,1	1,0
35-44 jaar	7,4	2,3	1,9	3,2
45-54 jaar	4,7	1,2	1,0	2,6
55-64 jaar	2,2	0,3	0,4	1,5
Vrouwen	14,0	5,3	3,4	5,3
15-24 jaar	0,7	0,6	0,1	0,0
25-34 jaar	4,3	2,2	1,1	1,0
35-44 jaar	5,3	1,7	1,3	2,3
45-54 jaar	2,9	0,7	0,7	1,5
55-64 jaar	0,8	0,1	0,1	0,5

Bron: Sociaal Statistisch Bestand.

¹⁾ Niet in combinatie met een ABW/WWB-uitkering. Zie Technische toelichting.

Tabel 3
Personen met een bijstandsuitkering (ABW/WWB) ¹⁾ naar herkomst, geslacht, leeftijd en duur van de uitkeringssituatie, september 2005

	Totaal	0 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	1 tot 2 jaar	2 tot 3 jaar	3 tot 4 jaar	4 tot 5 jaar	5 jaar of langer
<i>x 1 000</i>								
Totaal	373,7	35,8	37,1	48,6	38,6	27,3	20,8	165,6
<i>Autochtonen</i>	179,6	17,2	16,7	21,7	16,2	11,1	8,1	88,7
Mannen	66,8	7,9	7,6	9,2	6,5	4,0	2,7	28,9
15-24 jaar	5,2	1,8	1,5	1,2	0,5	0,2	0,0	0,0
25-34 jaar	12,1	2,3	2,2	2,5	1,7	1,0	0,6	1,9
35-44 jaar	16,9	1,9	1,9	2,5	1,9	1,3	0,8	6,5
45-54 jaar	17,0	1,3	1,3	1,9	1,5	1,0	0,7	9,4
55-64 jaar	15,6	0,6	0,8	1,1	0,9	0,7	0,5	11,1
Vrouwen	112,8	9,3	9,2	12,5	9,7	7,1	5,3	59,8
15-24 jaar	8,9	2,4	2,1	2,0	1,2	0,7	0,3	0,2
25-34 jaar	18,7	2,5	2,3	3,1	2,5	1,9	1,4	5,0
35-44 jaar	28,0	2,3	2,3	3,5	2,8	2,1	1,7	13,3
45-54 jaar	27,4	1,4	1,6	2,3	1,9	1,4	1,1	17,6
55-64 jaar	29,9	0,7	0,9	1,5	1,2	1,0	0,9	23,7
<i>Westerse allochtonen</i>	41,0	3,6	4,0	5,4	4,3	3,0	2,3	18,5
Mannen	15,8	1,7	1,8	2,3	1,7	1,2	0,8	6,3
15-24 jaar	1,0	0,3	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
25-34 jaar	2,9	0,5	0,5	0,6	0,4	0,3	0,2	0,5
35-44 jaar	4,0	0,5	0,5	0,6	0,5	0,4	0,3	1,4
45-54 jaar	4,1	0,3	0,4	0,5	0,4	0,3	0,2	1,9
55-64 jaar	3,8	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	2,6
Vrouwen	25,2	2,0	2,2	3,1	2,5	1,9	1,5	12,2
15-24 jaar	1,7	0,4	0,4	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1
25-34 jaar	4,9	0,6	0,6	0,9	0,7	0,5	0,4	1,2
35-44 jaar	6,4	0,5	0,6	0,9	0,8	0,6	0,4	2,7
45-54 jaar	6,3	0,3	0,4	0,6	0,5	0,4	0,3	3,6
55-64 jaar	6,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	4,6
<i>Niet-westerse allochtonen</i>	153,0	15,0	16,4	21,6	18,2	13,2	10,4	58,4
Mannen	64,5	7,8	8,5	10,5	8,3	5,6	3,9	19,7
15-24 jaar	6,0	1,7	1,6	1,5	0,8	0,4	0,1	0,1
25-34 jaar	16,2	2,8	3,0	3,5	2,6	1,7	0,9	1,8
35-44 jaar	19,5	2,1	2,4	3,2	2,9	1,9	1,5	5,6
45-54 jaar	13,5	1,0	1,2	1,8	1,5	1,1	0,9	5,9
55-64 jaar	9,3	0,3	0,4	0,6	0,6	0,5	0,5	6,4
Vrouwen	88,5	7,2	7,8	11,0	9,9	7,5	6,5	38,6
15-24 jaar	8,7	1,8	1,7	2,0	1,4	0,9	0,5	0,4
25-34 jaar	24,1	2,5	2,8	3,8	3,5	2,6	2,2	6,8
35-44 jaar	25,4	1,7	1,9	2,9	2,7	2,2	2,1	11,9
45-54 jaar	18,4	0,8	1,0	1,5	1,5	1,2	1,1	11,3
55-64 jaar	12,0	0,5	0,4	0,8	0,7	0,6	0,6	8,3

Bron: Sociaal Statistisch bestand.

¹⁾ Niet in combinatie met een WW-uitkering. Zie Technische toelichting.

Tabel 4
Personen met een WAO-uitkering ¹⁾ naar herkomst, geslacht, leeftijd en duur van de uitkeringssituatie, september 2005

	Totaal	0 tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 5 jaar	5 jaar of langer
	<i>x 1 000</i>				
Totaal	671,3	24,3	43,3	146,0	457,7
<i>Autochtonen</i>	538,9	18,6	33,1	114,2	373,0
Mannen	288,5	9,0	17,2	56,8	205,5
15-24 jaar	0,6	0,1	0,2	0,3	0,0
25-34 jaar	8,9	0,9	1,6	3,7	2,7
35-44 jaar	34,0	2,0	3,6	10,6	17,8
45-54 jaar	84,0	3,0	5,7	18,6	56,7
55-64 jaar	160,9	2,9	6,1	23,7	128,2
Vrouwen	250,4	9,6	15,9	57,4	167,5
15-24 jaar	1,1	0,3	0,4	0,5	0,0
25-34 jaar	18,6	1,6	2,6	7,4	7,0
35-44 jaar	50,2	2,6	4,2	13,7	29,8
45-54 jaar	78,2	3,1	5,4	19,2	50,5
55-64 jaar	102,2	1,9	3,3	16,7	80,2
<i>Westerse allochtonen</i>	64,1	2,4	4,3	14,2	43,2
Mannen	32,5	1,0	2,1	6,7	22,6
15-24 jaar	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
25-34 jaar	1,0	0,1	0,2	0,4	0,2
35-44 jaar	3,5	0,2	0,4	1,3	1,5
45-54 jaar	8,5	0,3	0,7	2,0	5,4
55-64 jaar	19,5	0,4	0,7	3,0	15,5
Vrouwen	31,6	1,3	2,2	7,5	20,6
15-24 jaar	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
25-34 jaar	1,8	0,2	0,3	0,8	0,5
35-44 jaar	5,6	0,4	0,6	1,7	2,9
45-54 jaar	10,0	0,4	0,8	2,6	6,2
55-64 jaar	14,1	0,3	0,5	2,3	11,0
<i>Niet-westerse allochtonen</i>	68,3	3,3	5,9	17,7	41,5
Mannen	36,9	1,6	3,0	8,6	23,8
15-24 jaar	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
25-34 jaar	2,6	0,3	0,5	1,1	0,7
35-44 jaar	8,9	0,6	1,1	3,1	4,1
45-54 jaar	11,3	0,5	0,9	2,7	7,2
55-64 jaar	14,0	0,2	0,4	1,6	11,8
Vrouwen	31,4	1,7	2,9	9,1	17,7
15-24 jaar	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
25-34 jaar	4,9	0,5	0,8	2,1	1,5
35-44 jaar	9,4	0,6	0,9	3,3	4,7
45-54 jaar	9,6	0,4	0,8	2,5	5,9
55-64 jaar	7,2	0,2	0,3	1,1	5,6

Bron: Sociaal Statistisch Bestand.

¹⁾ Al dan niet voorafgegaan door een ZW-uitkering. Zie Technische toelichting.

Tabel 5
Personen met Wajong-uitkering naar herkomst, geslacht, leeftijd en duur van de uitkeringssituatie, september 2005

	Totaal	0 tot 1 jaar	1 tot 2 jaar	2 tot 5 jaar	5 jaar of langer
	<i>x 1 000</i>				
Totaal	133,9	9,4	8,7	19,4	96,4
<i>Autochtonen</i>	113,6	7,5	6,9	15,7	83,4
Mannen	62,0	4,4	4,0	8,4	45,2
15-24 jaar	13,7	3,4	2,9	5,3	13,7
25-34 jaar	15,0	0,6	0,6	2,0	11,9
35-44 jaar	15,2	0,3	0,3	0,7	13,9
45-54 jaar	11,9	0,1	0,1	0,3	11,4
55-64 jaar	6,2	0,0	0,1	0,1	6,0
Vrouwen	51,6	3,1	2,9	7,2	38,2
15-24 jaar	11,1	2,5	2,2	4,6	11,1
25-34 jaar	13,1	0,4	0,5	1,8	10,5
35-44 jaar	13,0	0,1	0,2	0,5	12,1
45-54 jaar	9,2	0,1	0,1	0,2	8,9
55-64 jaar	5,2	0,0	0,0	0,1	5,0
<i>Westerse allochtonen</i>	10,5	0,7	0,6	1,5	7,7
Mannen	5,8	0,4	0,4	0,8	4,2
15-24 jaar	1,1	0,3	0,2	0,5	1,1
25-34 jaar	1,4	0,1	0,1	0,2	1,0
35-44 jaar	1,4	0,0	0,0	0,1	1,3
45-54 jaar	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
55-64 jaar	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7
Vrouwen	4,7	0,3	0,3	0,6	3,5
15-24 jaar	0,9	0,2	0,2	0,4	0,9
25-34 jaar	1,1	0,1	0,0	0,2	0,8
35-44 jaar	1,2	0,0	0,0	0,1	1,1
45-54 jaar	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9
55-64 jaar	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
<i>Niet-westerse allochtonen</i>	9,8	1,2	1,1	2,3	5,2
Mannen	5,7	0,7	0,7	1,3	3,0
15-24 jaar	2,2	0,6	0,5	0,9	2,2
25-34 jaar	1,9	0,1	0,1	0,3	1,4
35-44 jaar	0,9	0,0	0,0	0,1	0,8
45-54 jaar	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
55-64 jaar	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Vrouwen	4,1	0,5	0,4	1,0	2,3
15-24 jaar	1,7	0,4	0,4	0,7	1,7
25-34 jaar	1,4	0,0	0,1	0,2	1,1
35-44 jaar	0,7	0,0	0,0	0,1	0,6
45-54 jaar	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
55-64 jaar	0,1	0,0	0,0	.	0,1

Bron: Sociaal Statistisch Bestand.